

Дзяржаўная ўстанова культуры
Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Гродна
Філіял № 9

“Спадчына для ўсіх нас адна”

**(Да 85-годдзя А.М. Пяткевіча, беларускага
крытыка, літаратуразнаўца, крязнаўца)**

Бібліяграфічны спіс

Гродна 2016

“Спадчына для ўсіх нас адна”: (да 85-годдзя А. М. Пяткевіча, беларускага крытыка, літаратуразнаўца, краязнаўца) / Дзяржаўная ўстанова культуры «Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Гродна», філіял №9; уклад. Аўдзяевіч В.У. –Гродна, 2016. – 11 с.

А.М. Пяткевіч – прафесар Гродзенскага ўніверсітэта, асветнік, лектар, нястомны рупліўца на ніве беларускай культуры, літаратуразнаўца і крытык.

Прапануем вашай увазе спіс друкаваных матэрыялаў аб жыцці і дзейнасці вучонага-энцыклапедыста.

*Аляксей Міхайлавіч
Пяткевіч
(30.03.1931)*

30 сакавіка адзначыў 85-годдзе вучоны, пісьменнік, краязнаўца, педагог, грамадскі дзеяч Аляксей Міхайлавіч Пяткевіч.

Аляксей Міхайлавіч нарадзіўся ў сям’і рабочага ў мястэчку Новы Свержань каля

Стаўбцоў. У нататках «З пройдзенага» Аляксей Пяткевіч успамінае: «У Новым Свержані ў 1938 годзе пайшоў у польскую школу, адразу ў другі клас, бо самастойна навучыўся чытаць і пісаць па-польску, зрэшты, і па-беларуску. Скончыў Навасвержанскую сямігодку ў 1946 годзе. Лёгка даваліся ў школе мовы, літаратура». Пасля заканчэння ў Стоўбцах рускай сярэдняй школы А. Пяткевіч у 1949 годзе паступіў у Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт. На працавітага дапытлівага юнака звярнуў увагу выдатны спецыяліст Ю.С. Пшыркоў. Ён сачыў за творчасцю здольнага і перспектыўнага маладога чалавека, стаўшы навуковым кіраўніком спачатку дыпломнай працы, а потым і кандыдацкай. Па згодзе з аднакурснікам А.М. Пяткевіч змяніў сваё размеркаванне са сталічнага на Гродна.

«...у 1957 годзе я трапіў ў Гродна. З той пары прайшло, па сутнасці, цэлае жыццё ў горадзе над Нёманам. Я тут не проста прыжыўся. Я стаў гродзенцам, для якога кожная драбніца стырых вуліц і вулачак, унікальных помнікаў архітэктуры, старажытных каштанаў і ліпаў значная і дарагая».

З 1957 года, жывучы і працуючы ў Гродне, Аляксей Міхайлавіч добра вывучыў гісторыю і культуру гэтага краю, стаў, па сутнасці, навуковым кансультантам краязнаўчых музеяў, іх аўтарытэтным даведнікам. Аляксей Пяткевіч уславіў горад, у якім абжыўся і пусціў карані шэрагам цікаўных кніг і краязнаўчых даследаванняў. Калектыўны зборнік гродзенскіх навукоўцаў «Наднёманскія былі», выдадзены ў 1968 годзе, пачынаецца артыкулам А. Пяткевіча – «Сцежкі роднага краю». Гэты артыкул стаў прадвеснікам кнігі «Літаратурная Гродзеншчына» (1996), дзе ўважліва прасочваецца шлях прыгожага пісьменства з старажытных часоў і да пасляваеннай пары. Даведнік «Людзі культуры з Гродненшчыны»(2000) складаецца з артыкулаў-персаналій пра вядомых людзей, якія нарадзіліся на гэтай зямлі.

У Саюз пісьменнікаў СССР А. Пяткевіч быў прыняты ў 1971 годзе як крытык і літаратуразнаўца. Аляксей Пяткевіч з'яўляецца аўтарам шматлікіх артыкулаў, рэцэнзій, грунтоўнай манаграфіі пра выдатнага пісьменніка Кузьму Чорнага «Сюжэт. Кампазіцыя. Характар» (1981).

У Гродзенскім педінстытуце, а пасля – універсітэце імя Янкі Купалы, Аляксей Міхайлавіч працаваў на

кафедры беларускай літаратуры, потым створанай па яго ініцыятыве кафедры беларускай культуры. У 1994 годзе атрымаў званне прафесара. Аляксей Пяткевіч галоўнай справай свайго жыцця лічыць выхаванне студэнтаў у духу беларускасці: «Гэта самае важнае - навучыць любіць сваё, роднае, а тады любіць літаратуру, разбірацца ў ёй». Аляксей Міхайлавіч прызнаецца, што выкладанне яму больш па душы, чым напісанне навуковых тэкстаў. Пяткевіч А. М. – шчыры беларускі патрыёт, чалавек, які асабліва дбае пра развіццё роднай мовы і культуры. «Я лічу, што будучыня ў беларускасці ёсць, таму што ёсць народ, ёсць мы і ёсць я як чалавек. Я не магу іначай думаць, жыць, іначай верыць».

Творы А.М. Пяткевіча

Кнігі

Пяткевіч, А.М. Літаратурная Гродзеншчына: публіцыстыка / А.М. Пяткевіч. – Мінск: Выд. цэнтр Бацькаўшчына, 1996. –96 с.

Пяткевіч, А.М. Людзі культуры з Гродзеншчыны: даведнік / А.М. Пяткевіч. – Гродна: ГрДУ, 2000. –356 с.

Пяткевіч, А.М. Маршруты кніжнага слова: з гісторыі кнігі, друку на Гродзеншчыне / А.М. Пяткевіч; уклад., прадм., камент. А. Фядута. – Мінск: Кнігазбор, 2007. –52 с.

Пяткевіч, А.М. Музычна-тэатральная культура Беларусі (X-XVIIIстст.) : дапаможнік / А.М. Пяткевіч. – Гродна: ГрДУ, 2011. – 48с.

Пяткевіч, А.М. Слова і кніга Прынёмання: зборнік навуковых артыкулаў / А.М. Пяткевіч. – Гродна: ЮрСаПрынт, 2016. – 207 с.

Пяткевіч, А.М. Старонкі спадчыны: культурнае памежжа Гродзеншчыны: працэсы, асобы, з’явы / А.М. Пяткевіч. – Мінск: Беларускае кнігазбор, 2006. – 240с.

Пяткевіч, А.М. Сюжэт. Кампазіцыя. Характар: аб прозе Кузьмы Чорнага. – Мінск: Мастацкая літаратура, 1981. – 159 с.

Артыкулы

Пяткевіч, А. Архімандрый Фабіян Абрантовіч – сын зямлі наваградскай / А. Пяткевіч // Наваградскія чытанні: матэрыялы навук. канф. да 950-годдзя г. Навагрудка і 400-годдзя герба горада / навук. рэд. В. Кушнер. – Мінск, 1996. – С. 115–117.

Пяткевіч, А.М. Галоўная бібліятэка Гродзеншчыны і фармаванне інтэлектуальнай эліты рэгіёна / А.М. Пяткевіч // Публічная бібліятэка ў кантэксце сацыякультурнай прасторы рэгіёна: два стагоддзі гісторыі (Гродна, 16-17 верас. 2010 г.) (да 180-годдзя з дня заснавання ДУК «Гродзен. абл. навук. б-ка імя Я.Ф. Карскага»). Письменніца. Грамадскі дзеяч. Жанчына (Гродна, 2-3 чэрв. 2011 г.) (да 170-годдзя з дня нараджэння Э. Ажэшкі) : матэрыялы міжнар. навук.-практ. канф. – Гродна, 2013. – С. 50–54.

Пяткевіч, А.М. Гродзенскі ўніверсітэт імя Янкі Купалы як асяродак фарміравання пісьменніцкіх асоб / А.М. Пяткевіч // Университет, город, регион: перспективы взаимодействия: материалы Международной конференции, посвященной 880-й годовщине основания г. Гродно. – Гродно, 2008. – С. 187–191.

Пяткевіч, А. З кагорты пачынальнікаў: [літаратурна-мастацкі рух у пачатку XX стагоддзя] / А. Пяткевіч // Краю мой – Нёман: Гродзеншчына літаратурная: паэзія, проза, крытыч. артыкулы / уклад. Д. Бічэль-Загнетава, А. Цяжкі; рэд.кал.: Ю. Голуб (гал. рэд.) і інш. – Мінск: Мастацкая літаратура. – 1986. – С. 249–261.

Пяткевіч, А. «...І Нёман недалёка» / А.М. Пяткевіч // Я хацеў бы спаткацца з Вамі...: літ.-публ. арт. пра Максіма Багдановіча / уклад. Т. Шэляговіч. – Мінск, 2009. – С. 10–13.

Пяткевіч, А.М. Ігнат Анацэвіч і развіццё беларускага асветніцтва / А.М. Пяткевіч // Ігнат Анацэвіч: жыццёвы шлях, педагагічная і навуковая спадчына: матэрыялы рэгіян. навук. канф. (Малая Бераставіца, 21 кастр. 2005 г.) / ГрДзУ імя Я. Купалы. – Гродна, 2008. – С. 74–78.

Пяткевіч, А. Кляновае лісце : [апавяданне] / А. Пяткевіч // Новы замак: літ. альм. – Мінск, 2014. – С. 98–101.

Пяткевіч, А. Крэскі з мае дарогі: [з успамінаў аўтара] / А. Пяткевіч // Новы замак: літ. альм. – Мінск, 2012. – С. 191–204.

Пяткевіч, А.М. Літаратура і друк у Гродне ў другой палове XVIII ст. / А.М. Пяткевіч // Гарадзенскія чытання: зб. Матэрыялаў / ДУК «Гродзен. абл. навук. б-ка імя Я. Ф. Карскага», Адзел краязнаўства; уклад. Л.І. Турмасава; навук. рэд. С. В. Марозава. – Гродна, 2011. – С. 281–285.

Пяткевіч, А. Літаратурныя постаці на турыстычных маршрутах Гродна (XIX–XX стст.) / А.М. Пяткевіч // Румлёўскія старонкі: турыстычны патэнцыял нацыянальнай культурна-гістарычнай спадчыны Панямоння : матэрыялы III адкрытай рэгіян. навук.-практ. канф. па праблемах рэгіяналістыкі і краязнаўства «Румлёўскія чытання» (Гродна, 19 лютага 2009 г.). – Гродна, 2010. – С. 87–94.

Пяткевіч, А. «Літва» і ліцвіны ў паэме Адама Міцкевіча «Пан Тадэвуш» : эсэ. Мелодии, краски, запахи «малой родины» Адама Мицкевича: сб. науч. работ / Гродненский государственный университет им. Я. Купалы. – Гродно, 2008. – С. 85–88.

Пяткевіч, А. Мой Нёман праз гады : эсе / А. Пяткевіч // Бацька наш Нёман : вершы, апавяданні, нарысы, эсе : для ст. шк. узросту / уклад. Я.І. Хвалеі; маст. В.П. Свентахоўскі. – Мінск: Юнацтва, 2001. – С. 497–502.

Пяткевіч, А. Постаці культуры з Гродзенскага рэгіёна: паліэтнічны характар іх дзейнасці як шлях да ўзаемаразумення паміж народамі / А.М. Пяткевіч // Разнастайнасць моў і культур у кантэксце глабалізацыі : матэрыялы міжнар. сімп. (Мінск, 9-10 ліп. 2002 г.) : у 2 кн. – Мінск, 2003. – Кн.2. – С. 244–248.

Пяткевіч, А.М. Развіццё беларускай кнігі на Гродзеншчыне / А.М. Пяткевіч // Гарадзенскія чытанні : зб. Матэрыялаў / ДУК «Гродзен. абл. навук. б-ка імя Я.Ф. Карскага», Адзел краязнаўства; уклад. Л.І. Турмасавы; навук. рэд. С.В. Марозавы. – Гродна, 2011. – С. 4–9.

Пяткевіч, А.М. Сцёжкамі роднага краю / А. Пяткевіч // Наднёманскія былі. – Мінск : Беларусь, 1968. – С. 5–93.

Пяткевіч, А.М. Эліза Ажэшка [(1841, в. Мількаўшчына Гродзен. р-на – 1910, Гродна)] як пісьменніца беларуска-польскага памежжа / Пяткевіч Аляксей Міхайлавіч // Публічная бібліятэка ў кантэксце сацыякультурнай прасторы рэгіёна: два стагоддзі гісторыі (Гродна, 16-17 верас. 2010 г.) (да 180-годдзя з дня заснавання ДУК «Гродзен. абл. навук. б-ка імя Я.Ф. Карскага»). Пісьменніца Грамадскі дзеяч. Жанчына (Гродна, 2-3 чэрв. 2011 г.) (да 170-годдзя з дня нараджэння Э. Ажэшкі) : матэрыялы міжнар. навук.-практ. канф. – Гродна, 2013. – С. 116–119.

Пяткевіч, А.М. Яўхім Карскі [(1860, в. Лаша Гродзен. р-на – 1931)] як пачынальніка акадэмічнага беларусазнаўства / А.М. Пяткевіч // Гарадзенскія чытанні : зб. матэрыялаў / ДУК «Гродзен. абл. навук. б-ка імя Я. Ф. Карскага», Адзел краязнаўства. – Гродна, 2013. – Вып. 2. – С. 78– 82.

Пяткевіч, А. Аглядаючыся на настаўнікаў...: [успаміны пра настаўнікаў і аб іх ролі у жыцці] / А. Пяткевіч // Роднае слова. – 2001. – №3. – С. 96–98.

Пяткевіч, А. Беларускі педагог-асветнік: [да 90-годдзя Апанаса Цыхуны] / А. Пяткевіч // Гродзенская праўда. – 2000. – 4 мая. – С.2.

Пяткевіч, А. Майстэрства паэтычнага слова: [пра новую кнігу паэзіі «Брама зімы» Ю. Голубы] / А. Пяткевіч // Гродзенская праўда. – 2005. – 11 студз. – С. 3.

Пяткевіч, А. Народнае светаўспрыманне і нацыянальная культура / А. Пяткевіч // Роднае слова. – №3. – С. 93–95.

Пяткевіч, А. Наша рэтраперыёдыка: з гісторыі друкаванага слова на Гродзеншчыне / А. Пяткевіч // Гродзенская праўда. – 2009. – 3 кастр. – С.3.

Пяткевіч, А. Па гэты бок сцяны: [рэцэнзія на кнігу В. Быкава «Сьцяна»] / А. Пяткевіч // Польшча. – 1998. – №10. – С. 302–308.

Пяткевіч, А. «Шчасце – катэгорыя нематэрыяльная...» / А. Пяткевіч // Настаўніцкая газета. – 2008. – 14 чэрвеня.

Пяткевіч, А. Янка Купала без рэтушы: погляд з Масквы / А. Пяткевіч // Літаратура і мастацтва. – 2008. – 31 кастр. (№ 44). – С.14.

Пра жыццё і творчасць А.М. Пяткевіча

Пяткевіч, А.М. // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. – Мінск, 2000. – Т. 13. – С. 164.

Пяткевіч, А.М. // Беларускія пісьменнікі: біябібліягр, слоўн.: у 6 т./ пад рэд. А. В. Мальдзіса. – Мінск. –Т.5. – С. 108–110.

Гостев, А.П. Петкевич, Алексей Михайлович: (1931), бел. критик и литературовед // Гостев А.П., Швед В.В. Кронон. Летопись города на Немене (1116–1990). – Гродно, 1993. – С. 195–196.

Голуб, Ю. Рукапісы, старадрукі, друкарні: [рэцэнзія на кн.А. Пяткевіча «Маршруты кніжнага слова»] / Ю.Голуб// Гродзенская праўда. – 2003. – 15 лют. – С. 8.

Губернатараў, М. Старэйшына роднага слова / М. Губернатараў // Перспектива. – 2011. – 24 марта. – С.23.

Жук, І. Асветнік Аляксей Пяткевіч – абраннік традыцыі / І. Жук // Роднае слова. – 2006. –№3. – С. 91–93.

Задаля, В. Аляксей Пяткевіч – пісьменнік і крязаўца: [водгук на кнігу А. Пяткевіча Старонкі спадчыны: культурнае памежжа Гродзеншчыны: працэсы,асобы,з'явы] В. Задаля // Крязаўчая газета. – 2006. – №11. – С.4.

Ладымераў, М. Акадэмік радзімазнаўства /М. Ладымераў // Літаратура і мастацтва. – 2011 – 1 крас. – С.12.

Маліноўскі, М. Быццам па суседстве: [да 80-годдзя Аляксея Пяткевіча] / М. Маліноўскі // Краязнаўчая газета. – 2011. – № 12. – С.3.

Маліноўскі, М. Чалавек і грамадзянін – «пяюн роднага краю» / М. Маліноўскі // Краязнаўчая газета. – 2006. – № 12. – С.3.

Маліноўскі, М. Плённыя гады прафесара Пяткевіча / М. Маліноўскі // Культура. – 2006. – №12. – С.14.

Пажарыцкі, М. Слова пра настаўніка : Аляксей Пяткевіч і Гродна / М. Пажарыцкі // Роднаеслова. – 2001. – №3. – С. 94–95.

Петрушкевіч, А. «Каб не бяднець душою...» : [аб кнізе А. Пяткевіча «Літаратурная Гродзеншчына»] / А. Петрушкевіч // Першацвет. – 1997. – №6. – С. 89–92.

Пяткевіч Аляксей Міхайлавіч // Краязнаўчая газета. – 2006. – №8. – С.2.

Раманчук, А. Зямля песняроў: [рэцэнзія на кнігу А. Пяткевіча «Літаратурная Гродзеншчына»] / А. Раманчук // Польша. – 1997. – №2. – С. 311–317.

Чыгрын, С. Пра літаратараў Прынямоння : [аб кнізе А. Пяткевіча «Літаратурная Гродзеншчына»] / С. Чыгрын // Гродзенская праўда. – 1997. – 30 студз. – С. 4.

Чыгрын, С. Зямля, шчодрая на таленты : [пра кнігу А. Пяткевіча «Літаратурная Гродзеншчына»] / С. Чыгрын // Літаратура і мастацтва. – 1996. – 27 снежня (№52). – С.6.

“Спадчына для ўсіх нас адна”

**(Да 85-годдзя А.М. Пяткевіча, беларускага
крытыка, літаратуразнаўца, краязнаўца)**

Бібліяграфічны спіс

2016

На беларускай і рускай мове

Укладальнік:

Рэдактар:

Камп'ютэрная вёрстка:

Адказны за выпуск:

Аўдзяевіч В.У.

Ілюшына І.М.

Аўдзяевіч В.У.

Камарова М.А.